

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

147. Vtrum ad reualidandum matrimonium filiae contractum sufficiat
adhibere consensum post longum tempus? Et notatur, auod licèt in
contrahendo matrimonio, non sit necessarium consensum vtriusque ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

ratis matrimonij. Ita DD. citati. Ratio nostra conclusionis est, quia hic casus ceterum ipso exceptus, nec comprehensus in generali Concilij Decreto. Nam, secundum mentem Tridentini in illo loco, illud solum matrimonium dicitur clandestinum quod non potest probari in facie Ecclesie esse contractum: sed id, de quo agimus, non est tale, quia eodem modo potest probari in facie Ecclesie contractum, quo alia omnia. Ergo ex mente Concilij, nec clandestinum, nec irritum erit.

4. Restat modo respondere ad argumenta Comitoli. Ad primum dico, de illa responsione Clementis VIII. non constare authenticè, vel Summum Pontificem tunc respondisse, tanquam priuatum Doctorem. Ad secundum responderet, negando, tale matrimonium esse omnino nullum, nam fuit quidem validum secundum externam apparentiam, & quoad presumptionem Ecclesie ignorantis impedimentum, in cuius facie contractum est. Ergo sufficit tantum renouare consensum, & non adhibere presentiam Parochi & testium, quia fuerunt presentes externo contractui, & eorum presentia requiritur, quando matrimonium contrahitur secundum omnes partes, non verò quando suppletur aliquis defectus occultus. De hac tota questione vide etiam Zambranum in suis decisionibus casuum conscientia, cap. 7. dub. 2. & Ricium etiam in suis decisionibus, part. 1. decis. 98. & Hieronymum Cevallos in speculo aureo opinionum commun. quest. 604. n. 28.

RESOL. CXLVI.

An matrimonium nullum ratione consensu ex parte vnus reualidetur postea, si ipse solus consentiat? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Res. 87.

Que nonc hanc sequetur, & infra in §. vi. Resol. 177.

§. 1. **Q**uædam mulier nulliter ex parte consensu matrimonij inuit, post multum verò temporis copulam cum viro habuit, & intra se animum etiam habuit perficiendi matrimonium, post paucos verò dies amplius cum viro commisceri noluit, sed cum dicta mulier postea verè cum alio contraxisset, cum confiteretur, scilicet illa Confessarius quoddam tempore primi matrimonij in illud postea, ut dictum est, consensit, & cum viro copulam affectu maritali habuit, vnde noluit Confessarius illam absolueret, que fieri tunc à me quid faciendum?

2. Respondi quod pro Confessario, & validitate primi matrimonij stat doctrina Sanchez tom. 1. lib. 2. disp. 32. num. 12. quam ego sequutus sum in 3. pari tract. 4. resolut. 292. cui etiam adde Coninck de Sacram. disp. 24. dub. 10. Henriquez lib. 11. cap. 10. & alios penes ipsos. Probatur hæc opinio, quia consensus illius, qui verè, & legitime consensit, perseverat habitualiter, ergo adueniente consensu illius qui fidei consensit, reualidatur matrimonium.

3. Sed contrariam sententiam non minus probabilem esse iudico, quam tuetur Basilius Pontius de matrimonio lib. 4. cap. 24. & 25. & Gaspar Hurtadus de matrim. disp. 3. diff. 19. & 10. asserentes non sufficere, quod ille, cui defuit consensus verus, & legitimus, de nouo consentiat, sed necessarium esse, quod vterque de nouo consentiat. Et ita respondit Clemens VIII. Reçtori Romane Penitentiariæ Societatis. Ratio est, quia scilicet consensus illius, qui verè & legitime consensit, cessat omnino adhuc habitualiter permanere statim, ac alter fidei & illegitime consensit, quia qui verè consensit tantum, consensit saltem implicite vsque ad tempus, in quo alter fidei, aut illegitime consensit, & non ad vltimus, & longius tempus, quia iam omnino superfluum

iudicat, aut saltem, ex quo alter fidei, aut illegitime consensit, absque dubio qui verè & legitime consensit, defisit ab eo consensu, seu intentione, & voluntate contrahendi quia credit contractum iam esse perfectum, ergo vt reualidetur de nouo contractus matrimonij, necessarium est vtrumque iterum de nouo consentire, ac proinde etiam, quod vterque de nouo exterius exprimat consensum; quia nemo antiqua expressione exprimit nouum consensum, sed hoc non accidit in casu, de quo loquimur, ergo, & ideo probabiliter consului potuisse supradictam mulierem absolui, & in secundo matrimonio relinqui.

RESOL. CXLVII.

Virum ad reualidandum matrimonium fidei contractu, sufficiat adhibere consensum post longum tempus.

Et notatur, quod licet in contrahendo matrimonio non sit necessarium consensum vtriusque coniugis simul tempore prestari, tamen exigitur similitas moralis, ita vt non magnum interuallum inter vnus & alterius consensum distet, magnum enim interuallum est, quando annus intercedit. Ex part. 3. tract. 4. Res. 291. alias 292.

§. 1. **D**E hoc casu olim interrogatus fui, nam quidam coram Parocho, & testibus, fidei matrimonium contraxerat, post autem decem menses verè, & ex animo contrahere volebat, quæ fuit à me, an post illud longum tempus sufficeret adhibere consensum, in scia neque de nouo consentiente vxore. Et tunc respondi affirmatiuè cum Sanchez tom. 1. lib. 2. disp. 32. n. 12. & 13. vbi sic ait. Tertiò inferitur, satis esse fidei, vel metu consentiens potest verè assensum præbeat, quocumque temporis spatium interiecto, quia quando vnus adfuit consensus, oportet alterum absque longa mora consentire, vt prior consensus virtute maneat; in nostro casu, non tantum virtute, sed actu, & formaliter semper manet, cum semper qui verè consensit, æstimet valere matrimonium, & alterum habeat coniugem, petens, & reddens debitum. Nec opus est, vt iterum coram Parocho, & testibus celebretur hoc matrimonium, quia id est necessarium, quando omnino celebratur matrimonium, hæc autem tantum suppletur defectus interni consensu, vel alius defectus occultus, & iam externo contractui asserunt Parochus, & testes. Ergo, &c. Ita Sanchez, & alij penes ipsum, quibus ego addo Gutierrez de matrim. cap. 46. n. 14.

Sup. hoc lege doctrinam Res. præterita.

Sup. hac in scia, &c. infra in Res. 177. §. vi. sed lege eam per totam, & si liber lege supra doctrinam Res. 145.

2. Notandum est tamen hæc obiter, quod licet in contrahendo matrimonio non sit necessarium consensum vtriusque coniugis simul tempore prestari, tamen exigitur similitas moralis, ita vt non magnum interuallum inter vnus, & alterius consensum distet, magnum verò interuallum Bartholomæus Ledesma de matrim. dub. 15. putat esse, quando annus intercedit, Henriquez lib. 11. cap. 3. num. 6. quando biennium intercedit. Sortis verò in 4. sent. dist. 27. quest. 1. art. 3. vers. sed alia hinc nascitur, & Lopez in instr. part. 2. cap. 39. §. quando septennium. sed melius Petrus de Ledesma de matrim. quest. 45. art. 3. dub. 2. asserit hoc prudentis arbitrio relinqui, attentis particularibus circumstantiis. Verum super hoc vide, si liber, & Gidium Coninck de Sacram. disp. 24. dub. 7. per totum.

RESOL. CXLVIII.

An qui fidei contrahit matrimonium, iterum teneatur verè, & ex animo contrahere?

Et